

УКРАЇНА ЯК ТЕСТОВИЙ ПОЛІГОН ДЛЯ ІННОВАЦІЙ: УПРАВЛІННЯ ІНТЕГРАЦІЄЮ РОБОТИЗОВАНИХ СИСТЕМ

Осінов В. І.

*аспірант за спеціальністю 073 «Менеджмент»
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

В останні роки Україна зіткнулася з безпрецедентними викликами, пов'язаними з воєнною агресією росії та значними демографічними змінами через неї. За даними ООН, з початку російського вторгнення у лютому 2022 року Україну покинуло близько 6,8 мільйона осіб, які стали біженцями, а ще приблизно 3,7 мільйонів людей стали внутрішньо переміщеними особами [1]. Ці цифри свідчать про суттєве скорочення працездатного населення, що створює тиск на економіку країни та потребує пошуку інноваційних рішень для підтримки й відновлення економічної активності України та українських підприємств. Цей дефіцит робочої сили є серйозним викликом для післявоєнної України. За даними Міністерства економіки України, для відновлення країни необхідно збільшити зайнятість населення на 67% до 2032 року [2]. У цьому контексті роботизація може стати ефективним рішенням, дозволяючи автоматизувати процеси та зменшити залежність від людського ресурсу.

В умовах дефіциту робочої сили інтеграція роботизованих систем у бізнес і економіку України стає не лише актуальною, а й необхідною. Світовий досвід показує, що автоматизація та роботизація можуть компенсувати нестачу людських ресурсів і підвищити продуктивність. Згідно з прогнозами, упродовж наступних п'яти років штучний інтелект та пов'язані з ним технології створять близько 170 мільйонів нових робочих місць у всьому світі, тоді як 92 мільйони робочих місць можуть зникнути, що призведе до чистого приросту зайнятості [3, с. 5]. Ці дані підкреслюють потенціал роботизації у створенні нових можливостей для зайнятості, особливо в секторах, що потребують високої кваліфікації, однак впровадження роботизованих систем викликає побоювання щодо можливої втрати робочих місць. Дослідження показують, що автоматизація може призвести до скорочення певних посад, особливо тих, що пов'язані з рутинними завданнями. Проте, вивільнення робочої сили не обов'язково веде до безробіття; воно відкриває можливості для перерозподілу працівників в інші сектори економіки. Наприклад, співробітники, чия робота була автоматизована, можуть пройти перенавчання для виконання

більш складних і творчих завдань, що підвищує загальну продуктивність і конкурентоспроможність підприємств.

Україна, маючи високий рівень освіти та розвинений ІТ-сектор, має потенціал для успішної інтеграції роботизованих систем. Проте для цього необхідні стратегічні інвестиції в інфраструктуру та освіту. Міжнародні партнерства та інвестиції можуть відіграти ключову роль у цьому процесі, забезпечуючи доступ до передових технологій і найкращих практик. Створення сприятливого інвестиційного клімату, включаючи прозорі правові рамки та захист прав інвесторів, сприятиме залученню необхідних ресурсів для розвитку автоматизації, а також може бути фактором для подальшого розвитку партнерства. Але така дорога також передбачає управління ризиками, пов'язаними з роботизацією. Це вимагає комплексного підходу, бо навряд чи працююча людина у складній економічній ситуації в країні захоче бути «заміненою» роботом. Необхідно враховувати не лише економічні, а й соціальні аспекти, включаючи перерозподіл робочої сили та забезпечення соціального захисту для тих робітників, кого може замінити автоматизація й потенційні ризики від такого невдоволення.

У контексті постконфліктного відновлення Україна має унікальну можливість стати лідером у сфері інновацій та роботизації. Використання країни як тестового майданчика для апробації нових технологій може привернути увагу міжнародної спільноти та забезпечити приплив інвестицій. Проте для цього необхідно розробити та реалізувати стратегію, спрямовану на підтримку інновацій, розвиток інфраструктури та створення сприятливого бізнес-клімату. Тоді інтеграція роботизованих систем в економіку України є хоч й складним, але перспективним шляхом до сталого розвитку. За умови правильного підходу та ефективного управління цей процес може стати каталізатором модернізації економіки, підвищення конкурентоспроможності на міжнародній арені та покращення якості життя населення.

Література:

1. Мінекономіки порахувало, яка має бути зайнятість населення для відновлення України. Укрінформ. 26.03.2024. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-vidbudova/3844991-minekonomiki-porahuvalo-aka-mae-buti-zajnatist-naselenna-dla-vidnovlennja-ukraini.html#> (дата звернення: 10.02.2025).

2. УВКБ ООН та Міністерство національної єдності об'єднують зусилля для підтримки вимушено перемішених українців та збереженні їхнього зв'язку з домом. UNHCR Ukraine. 7 березня 2025. URL: <https://www.unhcr.org/ua/news/press-releases/unhcr-and-ministry-national->

unity-partner-support-forcibly-displaced-ukrainians (дата звернення: 10.02.2025).

3. Future of Jobs Report 2025. Insight report. World Economic Forum January 2025. URL: <https://www.weforum.org/publications/the-future-of-jobs-report-2025/> (accessed January, 2025).

4. Ясинок М., Ясинок Д. Роботизація світової економіки та її вплив на економічний і правовий розвиток. Економіка та суспільство. 2022. № 40. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-51>. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1489/1435> (дата звернення: 10.02.2025).

5. Роботи обслуговують клієнтів: як це впливає на майбутнє бізнесу? Kyivstar Business Hub. 5 травня 2023. URL: <https://hub.kyivstar.ua/articles/roboty-obslugovuyut-kliientiv-yak-cze-vplyvaye-na-majbutnye-biznesu> (дата звернення: 10.02.2025).

6. Халацька І., Коваль Є. Огляд впровадження автоматизованих і роботизованих систем для оптимізації логістичних процесів у рамках проєктів та програм. Бізнес Інформ. 2024. № 1. С. 425-430. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-1-425-430>.

7. Веклич В. А. Дефіцит робочої сили в Україні в контексті демографічного розвитку. Економіка та суспільство. 2024. № 68. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-40>. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4889/4831> (дата звернення: 10.02.2025).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-490-3-101>

ДОМІНАНТИ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ УКРАЇНИ

Пасічник Ю. В.

*доктор економічних наук, професор,
головний науковий співробітник відділу соціально-економічного
розвитку сільських територій
Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»
м. Київ, Україна*

Зайнятість у сільському господарстві формується в одній із найбільш вагомих в економічному і соціальному значеннях підсистем агропромислового комплексу. Зазначимо, що в Україні агропромисловий